

กลอนแดง : วัจนกรรมบริภาษยกย้อนในเพลงอีแซว

นาวาอากาศโท สมบัติ สมศรีพลอย¹

บทคัดย่อ

“กลอนแดง” เป็นเอกลักษณ์ของชนบในการเล่นเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เพื่อสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้ชมผู้ฟัง เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมในการใช้วัจนกรรมบริภาษโต้ตอบเชิงสังวาสอย่างถึงพริกถึงขิงของพ่อเพลงแม่เพลง โดยใช้วิธีการเดินกลอนย้อนเนื้อความ และยกด้วยถ้อยคำที่กล่าวถึงอวัยวะเพศและเพศสัมพันธ์โดยตรงไปตรงมา เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติเกิดความเจ็บใจและอับอาย อีกทั้งเป็นพื้นที่สาธารณะหรือช่องทางในการกล่าวถึงเรื่องเพศ ซึ่งเป็นเรื่องต้องห้ามหรือปกปิดของสังคมไทยได้อย่างอิสระ โดยไม่มีใครถือสา ทำให้ผู้ร้องได้ปลดปล่อยแรงขับเคลื่อนสัญชาตญาณทางเพศที่เก็บกดหรือถูกจำกัด ในขณะที่ผู้ฟังก็รู้สึกสาแก่ใจกับถ้อยคำเรื่อราวที่แหวกกฎเกณฑ์จารีตของสังคมในเรื่องเพศเช่นเดียวกัน โดยมีจุดร่วมกันคือความบันเทิง บทความนี้มุ่งศึกษาเฉพาะเพลงอีแซวของจังหวัดสุพรรณบุรี เนื่องจากยังมีคณะเพลงอาชีพหลายคณะ ซึ่งแต่ละคณะก็ยังคงดำรงเอกลักษณ์การเล่นกลอนแดงที่ได้รับการถ่ายทอดจดจำจากครูเพลงรวมทั้งการใช้ปฏิภาณด้นสดในการแสดง

คำสำคัญ : 1. เพลงอีแซว. 2. กลอนแดง. 3. วัจนกรรมบริภาษ. 4. ยกย้อน

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อีเมล sombat150@yahoo.com

Red-Hot Lyrics: The Dialectical Speech Act of Reprimanding in E-Saew Songs

Wg.Cdr. Sombat Somsriploy²

Abstract

Red-hot lyric as a means for entertainment is a unique characteristic of folk song play in central Thailand. Dialectical speech acts of reprimanding on sexual issues are seriously used by male and female singers. The technique relies on arguing with opposite singers and scolding them on sexual issues in order to shame them. Red-hot lyric also serves as a public area or channel for talking freely about sexuality which is generally forbidden in Thai society. So singers can release their sex drive, while audiences are simultaneously pleased with such unconventional content, and everyone share entertainment through the folk song play. This article studies on E-Saew songs of Suphanburi province only because there are many professional folk song groups, each of which still keeps the uniqueness on red-hot lyrics both gained from elder singers and extemporaneously created while singing.

Keywords: 1. E-Saew songs. 2.Red-hot lyric. 3.Dialectical speech acts
4.Reprimanding

² Full-time lecturer, Division of Thai Faculty of Humanities and Social Sciences
Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Thailand. E-mail address: sombat150@yahoo.com

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เพลงพื้นบ้าน คือ วรรณกรรมชาวบ้านประเภทหนึ่งที่ใช้ร้องเล่นในสังคมท้องถิ่น ถ่ายทอดสืบกันมาโดยใช้ความจำ ไม่มีทราบดีผู้แต่งและที่มาของเพลง เป็นวัฒนธรรมความบันเทิงที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตเป็นอย่างมาก (Ruangdej, 1983: 41) ส่วนใหญ่เนื้อหาเป็นเพลงปฎิพากย์ คือ เป็นเพลงที่ร้องโต้ตอบกันสองข้างระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิงและต้องเป็นเพลงปฎิภาณ เพลงพื้นบ้านใช้ร้องเล่นกันในโอกาสและเทศกาลต่าง ๆ (Ruangdej, 1983: 46)

เพลงปฎิพากย์เป็นเพลงที่พ่อเพลงแม่เพลงใช้โต้ตอบกันในเชิงกวีพาราสี ถือเป็นขอบของการเล่นเพลงพื้นบ้านโดยเฉพาะเพลงอีแซวของจังหวัดสุพรรณบุรี ขั้นตอนการเกี่ยวกันนี้จะยาวนานแค่ไหนขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เล่นเพลงว่าจะจำเพลงได้มาก มุกตลกตลก³ และมีปฎิภาณไหวพริบน้อยเพียงใดในการใช้โวหารเชิงไหวพริบกั้น นับเป็นเวทีการต่อสู้ทางเพศของชายหญิงด้านวาทศิลป์ที่ยอกย้อนเชิงสังวาสด้วยถ้อยคำให้เกิดความเจ็บอกเจ็บใจหรืออับอาย อาวุธวาจาสำคัญประจำตัวของพ่อเพลงแม่เพลงนั้น ก็คือ กลอนแดง หมายถึง กลอนที่มีคำกล่าวถึงอวัยวะเพศและพฤติกรรมทางเพศโดยตรงไปตรงมาไม่มีการเลี่ยงคำ คำเหล่านี้ตามปกติสังคมก็ถือว่าเป็นคำหยาบ ไม่ใช้พูดทั่วไปในชีวิตประจำวัน (Sujachaya, 2000: 21) ในการเล่นเพลง “กลอนแดง” จะซ่อนอยู่ในเพลงดับต่าง ๆ ของเพลงพื้นบ้าน หากจะว่ากลอนแดงทั้งหมดคนฟังอาจรับไม่ได้ ส่วนหนุ่มสาวต่างก็มีพฤติกรรมไปตามเพศสภาพและกรอบวัฒนธรรมทางสังคม ดังตัวอย่าง

ชาตินิสัยไถ่มีมันต้องตีด้วยแข็ง

เพลงตีว่าแดงคนฟังไม่ได้

คนหนุ่มหนุ่มสมคะเนเขาก็เฮ้อฮา

แม่สาวสาวเสื่อมชา⁴พากันก้มหน้าเกลียดทราย

(Chawplaina, Interview, January 17th, 2015)

การเล่นเพลงปฎิพากย์โดยเฉพาะ “กลอนแดง” หากเล่นเพื่อระบายความเก็บกดอารมณ์ทางเพศมากเกินไป โดยไม่พิจารณากาลเทศและบุคคล อาจจะไม่เรียกเสียงหัวเราะแต่จะทำให้ผู้ฟังบางคนรับไม่ได้ จนอาจจะส่งผลกระทบต่อขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเรื่องนี้พ่อเพลงแม่เพลงในสมัยโบราณก็ตระหนักในเรื่องนี้ ดังสะท้อนจากถ้อยคำในเนื้อเพลงอีแซว ดังนี้

³ สามารถคิดกลอนโต้ตอบได้อย่างฉับไว มีปฎิภาณไหวพริบ

⁴ แปลว่า เอียงอาย

พ่อแม่ที่มานั่งอยากฟังเนื้อหา	ว่าเอ่ยขึ้นแล้วก็ดำใจไม่ได้
เขาจะเล่าระลอกเขาจะบอกกันสั้น	บอกว่าเพลงสุพรรณว่าเจ็บจีบหาย
แม่ลุ่มก็ตีทั้งแม่ทุเรียนก็ดี	หากเราว่ายังงี้ฟังกันไม่ได้
เราไม่ว่ากันให้เจ็บเราไม่เหน็บกันให้จ้ง	เกรงใจท่านผู้ฟังผมต้องขออภัย
ว่ากันเรียบเรียบเป็นระเบียบแบบแผน	เป็นทำนองเพลงแคนสมัยใหม่
เอาพอเด็กฟังได้พอผู้ใหญ่ท่านชม	ว่าเสียงโครมมันจะอมหม่อมว่าเสียงโคร

(Ancient E-Saw Songs, online)

ประวัติเพลงอีแซว

เพลงอีแซวเป็นเพลงที่พ่อเพลงแม่เพลงในเขตสุพรรณอ่างทอง กล่าวพ้องต้องกันว่า เป็นเพลงใหม่เพิ่งมีเล่นจริงจังเมื่อ 40-50 ปีนี้ นับจาก พ.ศ. 2527 ถิ่นกำเนิดอยู่ในสุพรรณบุรี (Navikamul, 1984: 677) แต่ก่อนนี้เพลงอีแซวยังไม่เรียกเพลงอีแซว แต่เรียกเป็น เพลงยั่ว เพราะเล่นกันเป็นทำนองร้องยั่วกันสนุก ๆ คล้ายเพลงกลองยาว แบบแผนไม่มีอะไรมาก เพียงตบมือให้เป็นจังหวะ หรือใช้นั่งกรับตีประกอบ บางครั้งจึงเรียกว่า เพลงตบเผลา ต่อมาเอาแคนเป่าประกอบจึงเรียกว่า เพลงแคน ถัดจากนั้นจึงมาเรียกว่า เพลงอีแซว ในช่วงนี้ได้ยืมเนื้อของเพลงฉ่อยทางอ่างทองมาร้องเป็นเรื่องเป็นราวขึ้น ในที่สุดจากการร้องอย่างสมัครเล่นก็กลายเป็นผู้ตั้งคณะขึ้นร้องเป็นอาชีพ (Navikamul, 1982-1983: 63-64) เพลงอีแซวเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งในท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี ท้องถิ่นใกล้เคียงและท้องถิ่นอื่น ๆ ทั่วประเทศ ทั้งในสังคมเมืองและชนบทเพราะผู้แสดงมีการประยุกต์ลักษณะการร้องเล่นให้มีความทันสมัย (Supannayot, 2005 : 35) จะเห็นได้ว่าสถานภาพและบทบาทเพลงอีแซวยังคงทำหน้าที่รับใช้สังคม แม้จะไม่รุ่งโรจน์เหมือนในอดีตแล้วก็ตาม

เพลงอีแซวเป็นเพลงปฏิพากย์ยาวที่มีจังหวะเร็วกระชั้น ลักษณะคำประพันธ์ เป็นกลอนหัวเดียว⁵ เหมือนเพลงพื้นบ้านภาคกลางทั่วไป มีเอกลักษณ์ในการขึ้นเพลง

⁵ กลอนที่ส่งสัมผัสท้ายบทเป็นเสียงเดียวกันทุกบาท ได้แก่ กลอนโล กลอนลา กลอนลี ยก ตัวอย่างกลอนโล

น้อมหัดถื่นมัสการมือประสานเหนือเศียร	ต่างประทีปปทุมเทียนพวงมาลัย
น้อมจิตอัญชูลีพระชินสีห์จ้านง	นบพระธรรมเทิดพระสงฆ์สุดเลื่อมใส
น้อมไหว้บิทรยอกรกราบมารดา	ปฏิสนธิ์เลี้ยงลูกมาจากเนติบใหญ่
น้อมนบเนื่องนิตย์แม่ขวัญจิตศรีประจันต์	ระลึกคุณแม่บัวผันพร้อมพ่อไสว

และลงเพลง กล่าวคือ จะขึ้นเพลงด้วยการเอื้อนเสียงยาว ๆ ว่า “เออ...เออ...เอ็ง...เอ้อ...เอ็ง...เออ...” เพื่อเป็นการทดสอบเสียงหรือตั้งระดับเสียง เพื่อเรียกความสนใจจากผู้ชม ส่วนการลงเพลงหรือรับเพลง ผู้ร้องจะทอดเสียงต่ำและทอดทำนองให้ช้าลง แล้วลงทำยาว่า “เออ” ลูกคู่จะร้องรับด้วยคำว่า เออ...แล้ว...” และต่อด้วยสองคำสุดท้ายของวรรค

ลักษณะกลอนแดง

Sukanya Pattrachai (1997: 99-100) ได้แบ่งศิลปะการเสนอเรื่องราวทางเพศ ผ่านศิลปะของภาษาในรูปถ้อยคำสังวาส (erotic words) ของกวีชาวบ้านหรือพ่อเพลง-แม่เพลงไว้ 2 ประเภท

1. คำสังวาสชนิดตรงหรือกลอนแดง คือ การกล่าวถึงอวัยวะเพศและพฤติกรรมทางเพศอย่างตรง ๆ ไม่มีการเลี่ยงคำเหล่านี้ ตามปกติสังคมถือว่าเป็นคำหยาบ (foul-language) ไม่ใช่พูดทั่วไปในชีวิตประจำวัน เพราะสื่อภาพได้ความหมายอย่างชัดเจน ตัวอย่าง

เอ็งได้เมียแก่

ได้เมียรุ่นแม่เอ็งไม่ต้องเสียใจ

มีเมียแก่นั้นแหละดี

ให้มึงจัดกลีบหี⁶ ทุทุกวันไป

(Tianjam, Interview, January 17th, 2015)

2. คำสังวาสชนิดอ้อมหรือกลอนสองง่าม คือ การกล่าวถึงอวัยวะเพศและพฤติกรรมทางเพศอย่างเลี่ยง ไม่พูดตรงไปตรงมา การกล่าวเลี่ยงนั้นมีอยู่หลายวิธี ได้แก่ การเปลี่ยนเสียงสระหรือพยัญชนะแต่เห็นเค้าคำศัพท์สังวาส เช่น ดูหน้าตาอยู่ยี่เหมือนกับ สีตื่นนอน การใช้คำพวน เช่น จับไปยัดข้างเว็จ อีคนเซ็ดเซ็ดคบไม่ได้ และการใช้สัญลักษณ์ เช่น สู้นันไม่ได้จะให้ไหวบูชา จะให้ไหวเต่านาพร้อมด้วยเมียดใน

ราชบัณฑิตยสถานไม่ได้ให้นิยาม “กลอนแดง” ไว้ แต่ได้ให้ความหมายของ “แดง” ในอันที่จะส่องนัยแห่งเพลงปฏิพากย์ว่า แดง ก.ลักษณะที่ความลับซึ่งปกปิดไว้ได้ปรากฏออกมา เช่น เรื่องนี้แดงออกมาแล้ว (Office of the Royal Society, 2003: 417) เป็นธรรมดาที่ทุกสังคมย่อมกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมพฤติกรรมในสังคมในขณะเดียวกัน มนุษย์ย่อมมีความรู้สึกอึดอัดกับกฎเกณฑ์หรือข้อห้ามบางประการที่สังคมกำหนด “กลอนแดง” ได้ทำหน้าที่ช่วยให้ความบันเทิงสนุกสนาน เพื่อลดความอึดอัดและความรุนแรงในเรื่องเพศที่เป็นความลับปกปิดไว้ให้ปรากฏออกมาในพื้นที่สาธารณะของคนในสังคมไทย

⁶ บทความนี้ตรงใดที่เป็นคำแดงจะขอเขียนตรง ๆ ไม่เลี่ยงคำ

ยกตัวอย่าง เพลงตีสังขาร

ข. แม่สำเนียงเสียงทองมองดูตั้งนาน	นมตมก็ยานทีกันไม่ค่อยใหญ่
ญ. ตีแต่รูปเขาไม่ดูเงาของตัว	พูดมากปากชู้ชาติไ้อ้ตัววายร้าย
ดูตาก็เหลือกเหงือกก็แห้ง	รูปร่างอย่างอีแร้งกินควาย
ดูปากก็บางยอดจมูกก็เล็ก	หน้าอ่อนยังกะหีเต็กจริงจริงให้ตาย
ข. นมก็ไพล่หัวไหล่ก็ลด	นมเหี่ยวหีหดไซ้ไม่ได้
ญ. ข้อจริงฉันจะเล่าข้อเปล่าฉันจะรับ	มันไม่ทันถึงอับหนอว่าอายุ
ฉันก็เฒ่าชะแรวจนจะแก่ชรา	จะให้หีเต็งเหมือนกับหน้ามึงได้อย่างไร

(Chawbangngam - Chawplaina, Interview, January 17th, 2015)

กลอนแดงกล่าวถึงอวัยวะเพศ⁷

การฟังเพลงพื้นบ้านให้ได้อรรถรสโดยเฉพาะเพลงอีแซว นอกจากท่วงทำนองที่สั้นกระชับแล้ว ยังมีน้ำเสียง และลีลาท่าทางของพ่อเพลงแม่เพลงที่ยึดชวนชวนทำดีทำต่อ เช่น ยกคิ้วหลิวตา ชี้น้ำ ท้าวสะเอว สะบัดหน้า เป็นต้น ทำให้ผู้ฟังได้โอชะรสทางหูและทางสายตาเกิดอารมณ์ร่วมในการถือหางเลือกฝ่าย นอกจากนี้ถ้อยคำโวหารที่สรรหามาใช้โต้ตอบกันอย่างเผ็ดร้อนมีชั้นเชิงทั้งทางโลกและทางธรรมของพ่อเพลงแม่เพลงที่บรรจุในบทเพลงที่เรียกว่า “เพลงตับ” ซึ่งในแต่ละตับจะแฝงไว้ด้วย “กลอนแดง” เพื่อระบายออกในเรื่องเพศอันถูกเก็บกดไว้

คำส่วนใหญ่ที่ลงใน “กลอนแดง” คือ “คำแดง” หมายถึง คำที่กล่าวถึงอวัยวะเพศโดยตรงโดยไม่คำเลี่ยง เป็นกลอนสองง่าม การลงคำตรง ๆ นี้ ทำให้เกิดน้ำหนักเนื้อความแห่งความสะใจ เพราะถือว่าคำพวกนี้เป็นของต่ำที่สกปรก โดยปกติจะไม่ใช้พูดจากัน จะใช้ก็ต่อเมื่อเกิดการทะเลาะเบาะแว้งต่อาทอกันให้เกิดความเจ็บใจแค้นใจ อวัยวะเพศที่กล่าวถึงในกลอนแดง มีทั้งอวัยวะเพศชาย อวัยวะเพศหญิง อวัยวะเพศสัตว์ และชนในที่ลับ

การบริภาษโดยใช้อวัยวะเพศไม่จำกัดเพศ กล่าวคือ ทั้งผู้หญิงและผู้ชายสามารถใช้คำเรียกอวัยวะเพศและสิ่งที่เกี่ยวข้อง เช่น ชี้เบี่ยง ชี้หี และหมอย ทั้งสองเพศมาใช้ในการบริภาษตรง ๆ เช่น “ควยกูแตกเหมือนแปกบาด” หรือ “ใครเอาหีให้เสียก็ทั้งทุกราบ” หรือเป็นการเปรียบเทียบหน้าผู้ชายกับอวัยวะเพศหญิง เช่น “กีนี่ฉันพูดดีดี ไ้อ้หน้าหีไม่น่าโมโห” หรือ “เมื่อจะติดตัวชู้หน้าไ้อ้หน้าหีควาย” การนำใบหน้าของผู้ชาย

⁷ ตัวอย่างกลอนแดงที่กล่าวถึงอวัยวะเพศและพฤติกรรมทางเพศจะยกเฉพาะที่ปรากฏคำแดง (คำเรียกอวัยวะเพศและกิริยาการร่วมประเวณี) เท่านั้น ไม่ยกเนื้อหาวิจารณ์กรมบริภาษยกย้อน

ไปเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศสัตว์เร่จรจัดโดยเฉพาะควายทำให้ดูต่ำค่าน่าเหยียดหยาม ยกย่อนคำใต้เสียดแทงใจยิ่งนัก อีกทั้งจังหวะเสียงในการลงกลอนพอดี จึงทำให้เกิดเสียง และความหมายที่ดีควบคู่กัน การใช้ “คำแดง” ในการลงกลอนมีหลากหลาย ดังต่อไปนี้

1. อวัยวะเพศชาย

- ช. ควายถูกแตกเหมือนแผลกบาด โดนแดดมึงกัดหรืออย่างไร
 ช. มาตั้งตัวอวดตนอีคนเข็ดควาย มิ่งนึกว่ามิ่งสวยขนาดไหน
 ช. กุญแจรองหน้าแข่งกุชวย มิ่งข้ามคนเลยควายมิ่งจะไปเย็ดกับใคร
 ช. อีหนูนมเหี่ยวปอดแปดไปอย่างลูกกระโปก ติราคาเสียดักกะใจ
 ช. เอาอย่างนี้แม่ร้อยชั่ง เอากระดอไปจ่อห่างห่างมิ่งคิดเท่าใด
 ญ. ให้รางวัลแต่ผู้ชายข้างเดียว จะแข่งให้กระเจี๊วเหี่ยวตลอดไป
 ช. ผู้หญิงทุกคนไม่พนั้นมีสามี เดี่ยวเอาขี้เปียกงวที่ให้ไปนั่งร้องให้

2. อวัยวะเพศหญิง

- ญ. ไอ้ไหนก็ว่าไอ้นี้ก็แถม มิ่งจะมารุมกัดแคมหรืออย่างไร
 ญ. อีลูกใครหนอปากค่ออย่างแดด ลูกอีสร้อยฟ้าแรดมาแต่ไหน
 ญ. มิ่งผัดหน้าทั้งแล้งประแบ้งทั้งปี หน้ามิ่งชาวสูทก็ไม่ได้
 ญ. รูปร่างก็ใช้ได้แต่นิสัยเกินเหี้ย ใครเอาหีให้เสียดก็ทิ้งทุกราย
 ญ. มีเพลงกันมากก็คำร้องจ๋ากันอย่างแจก เดี่ยวกูให้ไหวหีเด็กกันจนได้
 ญ. ก็นี่ฉันพูดดีดีไอ้หน้าที่ไม่น่าโมโห แกก็เป็นคนโตคนใหญ่
 ญ. ไอ้หน้าขี้เฝ้าโรงสีไอ้หน้าขี้ที่คนชั่ว เดี่ยวควักขี้หิวหัวให้เด็กเห็นร้องไห้
 ญ. พูดจาพล่อยพล่อยปากหมอยหีหมา ครั้นจะพูดจะจาเอ็งไม่เกรงใจ
 ช. เห็นคนดำเข้าดำไม่เข้าหูคน พวกนี้แคมมีขนมิ่งจะดำอวดใคร
 ญ. ผมหมอบดูอย่างกับหมอยค้ำย้อยเหมือนหีแหม่ม
 ปากเหมือนอย่างกับแคมขี้พื้นเป็นใคร

3. อวัยวะเพศสัตว์

- ญ. กันเสียดมิ่งกันสีไอ้หมา เมื่อจะตีตัวข้านะไอ้หน้าหีควาย
 ญ. จันก็มาเรียกหาไม่ได้พูดเล่น ไอ้หน้าแดดนกระเด็นมิ่งหลบอยู่ที่แห่งใด
 ญ. จะมาพูดจากันว่าดูถูก ไอ้หน้าหีนกสูทเดี๋ยวตบให้นั่งร้องไห้

4. ขนในที่ลับ

- ช. ว่าโมโหอีกหัวอีพวกเหากินหมอย พูดจาไม่ใช่บ่อยเดี๋ยวกูเตะยันเม็ดใน
 ญ. พูดจาพล่อยพล่อยปากหมอยหีหมา ครั้นจะพูดจะจาเอ็งไม่เกรงใจ

กลอนแดงกล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศ

การเสพงามเป็นธรรมชาติของมนุษย์ สังคมไทยถือว่าเป็นเรื่อง “ในมุ้ง” ที่ไม่ควร “กินที่ลับไขที่แจ่ง” เป็นเรื่องอุจาดน่าอายลามกสัปดนยามเมื่อเอ่ยถึง ผู้ใหญ่ไม่ควรพูดกัน หรือพูดให้เด็กฟัง นับเป็นการปิดกั้นสัญชาตญาณทางเพศของสังคมไทย การได้ร้องหรือ ฟังกลอนแดงจึงเปรียบเสมือนโลกอีกโลกหนึ่งที่คุณคนไม่ต้องกระมัดกระเมี้ยนเหนียมอาย ไม่มีใครถือสา เปิดโอกาสให้มีพื้นที่ทางเพศแบบชั่วคราวเพื่อชดเชยความตึงเครียด ภายในที่คู้กรุ่นและก้าวร้าวทางเพศ

ตามที่ได้อ่านมาแล้วว่า พ่อเพลงแม่เพลงเล่น “กลอนแดง” เปรียบเสมือน สงครามทางเพศที่ต้องขับเคี่ยวกัน ดังนั้น คำที่ใช้จึงหลีกเลี่ยงพจน์เชิงสงวาส เหมือนชายหญิง ต่อสู้กันทางประเวณีมีการรุกรับเพื่อความได้เปรียบแห่งเชิงชั้นกามารมณ์ จึงทำให้น่าถ้อยคำ ที่สื่อกริยาอาการของการมีเพศสัมพันธ์มากกล่าวเหยียดหยามกันในพื้นที่สาธารณะเพื่อสนอง ความดิบเถื่อนของสัญชาตญาณ และเพื่อความสะใจแห่งชัยชนะของสงครามทางเพศ ดังตัวอย่าง การใช้คำสื่อพฤติกรรมทางเพศ ต่อไปนี้

- ช. อีคนไม่มีคอดิคือไม่มีคัน ญ. เย็ดคนไม่หายคันหรืออย่างไร
- ช. ตั้งแต่มีงยอมให้ญ.กระเด้าในวัด เกิดเป็นลูกปากจัดก็มึงใช่ไหม
- ช. มึงมันต้องโดนเย็ดแวง เย็ดจัต เย็ดซัด เย็ดเสย เย็ดละ เย็ดเลยให้ที่เลือดไหล
- ช. ขึ้นก็เม็ดลงก็เม็ดจับไปเย็ดข้างเว็จจับไปเย็ดข้างวัด ให้เขาเล่าประวัติมึงอยู่ไม่วาย
- ญ. เข้าญ.จะนอนให้มึงเล่นฉับฉับ นานนานตั้งรับญ.ก็ยังไม่ไหว
- ช. ถ้ามึงกระตั้งญ.ไม่ต้องกระเด้า ญ.จะได้เบาหัวอกหัวใจ
- ญ. เห็นจะได้กันั้นอีกที่ก็กระหรือตามตลาด อย่างนั้นมึงต้องไปพาดเย็ดกับหมาในกองไฟ

เพศกับกลอนแดง

ในสังคมประเพณีมักมีกฎเกณฑ์หรือข้อห้ามต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น ห้ามพูดเรื่องเพศ ห้ามใช้ภาษาหยาบคายเรื่องเพศ ห้ามการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศในที่สาธารณะ ข้อกำหนดกฎเกณฑ์เรื่องเพศมีอยู่มากมายในแต่ละสังคม (Nathalang, 2009: 408) การกล่าวถึงเรื่องเพศเป็นสิ่งที่ต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ภาษาเป็นอย่างมาก ดังที่ Theerajit leetrakul (as cited in Panomsuk, 2006: 1) ได้กล่าวถึงเรื่องเพศว่าเป็นเรื่องน่าอายและเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล เมื่อต้องกล่าวถึงเรื่องเพศ ซึ่งเป็นเรื่องต้องห้ามโดยไม่ให้เป็นการใช้ภาษาที่ขัดต่อค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคม จึงต้องมีการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบ เพื่อหลีกเลี่ยงถึงการกล่าวถึงเพศอย่างตรงไปตรงมา ดังจะเห็นได้จากบทอัครรรยที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมไทย

ข้อห้ามดังกล่าวในสังคมไทยดูเหมือนจะเคร่งครัดกับผู้หญิง หากใครประพฤติผิด ข้อห้ามจะได้รับการประจาน ถูกดูเหยียดหยามจากสังคม แต่เป็นที่น่าสังเกตในวันสงกรานต์ก็คือ บทบาทของผู้หญิงที่นอกจากการเตรียมข้าวปลาอาหารในการทำบุญแล้ว ผู้หญิงยังมีอิสระทำอะไรได้หลายอย่างโดยไม่ต้องสำรวจหรือกลัวถูกตำหนิติเตียน แม้เพลงสามารถเป็นตัวแทนพูดหรือร้องเพลงโต้ตอบผู้ชายที่มีเนื้อหาเรื่องทางเพศและถ้อยคำหยาบคาย ที่ผู้หญิงทั่วไปไม่ปฏิบัติกันในชีวิตประจำวัน (Wongthes, 2001: 185) สังคมเปิดโอกาสอนุญาตให้เวทีแก่หนุ่มสาวได้เกี่ยวพาราสิปะทะคารมกันในเทศกาลนี้ บางทีเล่นกันทั้งวันทั้งคืน ยิ่งถ้าผู้เล่นฝ่ายชายกับฝ่ายหญิงมาจากต่างท้องถิ่นกันยิ่งสนุกมาก ต้องปะทะฝีปากกันจนถึงแพ้ชนะ หนุ่มสาวคนใดถูกตาต้องใจกันก็อาจสานต่อความสัมพันธ์ จนถึงขั้นครองคู่กันก็ได้ (Supannayot, 2005: 254)

ในบทความของ Aihwa Ong (1989) (as cited in Tosakul, 2005 : 33) เสนอว่า ผู้หญิงในเอเชียอาคเนย์ได้รับการยอมรับตามประเพณีนิยมมาช้านานแล้วว่ามีสถานภาพและบทบาทสังคมที่ค่อนข้างเสมอภาคกับเพศชาย ทักษะนี้มีที่มาจากหน้าที่ผู้หญิงในภูมิภาคนี้มีบทบาทเคียงบ่าเคียงไหล่ร่วมกับฝ่ายชายในการผลิตทางการเกษตร จากทักษะดังกล่าว เพลงพื้นบ้านเกิดจากสังคมเกษตรกรรมจึงพอเข้าใจบทบาททางเพศได้ ถึงแม้ผู้หญิงจะมีอิสระทางชีวภาพไม่แข็งแรงเท่าผู้ชาย แต่ในด้านจิตใจย่อมมีความแข็งแกร่งเสมอ หรืออาจจะมากกว่า

ฉะนั้นการที่ผู้หญิง “แหวกกฎ” สังคม ออกมายืนโต้ตอบยกย่อนคารม จึงเป็นเสมือนการช่วงชิงอำนาจทางเพศที่คิดว่าใครจะเหนือกว่ากันด้วยฝีปากโดยใช้ “กลอนแดง” เป็นเครื่องมือ ในกาลเทศะที่ไม่มีใครถือสา ส่วนผู้ชมนั้นก็ถือหางแบ่งตามเพศ ย้ายให้พ่อเพลงใช้ถ้อยคำที่เผ็ดร้อนในการโต้ตอบกัน หากลงเพลงได้แดงสะใจแก่อารมณ์ ก็จะตบรางวัล จึงเปรียบเสมือนสงครามระหว่างเพศที่มีทั้งขุนทหารและกองกำลังสนับสนุนทำให้เกิดการต่อสู้ที่ขบเคี้ยวบนเวทีการแสดงเพลงอีแซว

วิจนกรรมบริภาษยกย่อน

Sukanya Patrachai (1997: 7) ได้กล่าวว่า เพลงปฏิพากย์ (Dialogue Songs) คือ เพลงที่ชายหญิงใช้ร้องโต้ตอบกัน ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของ การเกี่ยวพาราสิ ซึ่งมีจุดเด่นอยู่ที่โวหาร การชิงไหวชิงพริบกัน หากเป็นเพลงต่างวงหรือต่างถิ่นต้องปะทะฝีปากกันถึงแพ้ชนะ บางทีโต้กันด้วยถ้อยคำรุนแรงแต่ไม่โกรธกัน เพราะถือว่าเป็นการเล่นไม่ใช่เรื่องจริง (Supannayot, 2005: 254) จากการสัมภาษณ์พ่อเพลงแม่เพลงเพลงอีแซว ทำให้พอจะขยายความหมายของคำว่า “เพลงปฏิพากย์” ได้กว้างขึ้นว่า เป็นการตำทอกันด้วยถ้อยคำที่หยาบคายเพื่อแกล้งเกี้ยวเชิงสรวลให้เจ็บใจหรืออับอาย ไม่ใช่เชิงเกี่ยวพาราสิเท่านั้น

ใครดีใครอยู่ พ่อเพลงบางคนสู้ไม่ได้ หนีไปบวชกระทั่งตายก็มี บางคนเคืองกันไม่พูดกันเลย บางคนแพ้แก้ผ้าทุ่งกลางวงหนีกลับบ้าน (Tianjam, Interview, January 17th, 2015) ตามที่กล่าวมาการเล่นเพลงปฏิพากย์ โดยเฉพาะกลอนแดงนั้น เป็นสงครามเชิงสัญลักษณ์ ระหว่างเพศที่ต้องขับเคียงกันด้วยถ้อยคำให้แพ้ชนะ ที่ Buapan Supannayot (2005: 254) กล่าวว่า ไม่โกรธกันเพราะถือว่าเป็นการเล่นไม่ใช่เรื่องจริง ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่น่าจะถูกต้องนัก

การใช้ “กลอนแดง” ในการโต้ตอบด้วยถ้อยคำที่ต้องห้ามจัดเป็นวจนกรรมประเภทหนึ่ง ซึ่งวจนกรรม (Speech act) หมายถึง การกระทำโดยใช้คำพูดซึ่งเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของการกระทำหรือวจนกรรมนั้น (Searle, 1969) (as cited in Jaisue, 2006: 3) โดยใช้กลวิธีการบริภาษซึ่งเป็นวิธีที่ผู้บริภาษใช้เพื่อแสดงออกถึงเจตนาที่จะบริภาษให้ผู้ถูกบริภาษได้รับรู้ วจนกรรมการบริภาษที่ผู้พูดจะตัดสินใจเลือกวิธีที่ตนจะแสดงเจตนาของตนออกมาให้ผู้ฟังทราบ สำหรับ “กลอนแดง” นั้น เป็นกลวิธีการบริภาษแบบตรงไปตรงมา (bold on record) ตามทฤษฎีความสุภาพของ Brown and Levinson (1978) (as cited in Sukwisit, 2004: 12) ว่า การใช้คำหยาบเพื่อบริภาษนั้น ผู้ฟังสามารถรับรู้ได้ทันทีว่าผู้พูดมีเจตนาอย่างไร และไม่สามารถตีความเป็นอย่างอื่นได้ วจนกรรมบริภาษใน “กลอนแดง” เป็นการดำด้วยถ้อยคำที่ปกติคนในสังคมไม่พูดกันหรือคำหยาบไม่มีการเลียงคำเป็นกลอนสองงาม คำหยาบเหล่านั้นเป็นคำเรียกอวัยวะเพศและพฤติกรรมทางเพศ โดยมีเงื่อนไขของการบริภาษในเวทีสาธารณะตามเทศกาลหรือการจ้วงวานระหว่างเพศชายหญิง ภายใต้เงื่อนไขการเปิดโอกาสของคนในสังคมตามที่ได้กล่าวมา การบริภาษโต้ตอบนั้นเป็นการยกย้อนเพื่อเพิ่มความเข้มข้นแห่งความสะใจของแต่ละฝ่าย รวมทั้งผู้ชมด้วย

Office of the Royal Society (2003: 893-894) ให้ความหมายคำว่า ยก ก. รู้สึกเจ็บแปลบคล้ายมีอะไรมาเสียดแทง เช่น รู้สึกยกอกอก ส่วน ย้อน ก. พูดสวนตอบ (มักใช้ในทางไม่ดี) เช่น เด็กย้อนผู้ใหญ่ ลูกย้อนแม่ และยกย้อน ว. พูดให้เจ็บอกเจ็บใจ เช่น พูดจายกย้อน, ย้อนยก ก็ว่า. ดังนั้น การบริภาษ “กลอนแดง” จึงเป็นวจนกรรมบริภาษยกย้อน กล่าวคือ เมื่อพ่อเพลงจะว่าแม่เพลงจะต้องย้อนสวนเนื้อความหรือเดินกลอนย้อนตามที่ถูกแม่เพลงยกคำหรือเนื้อความที่เสียดแทงมาในตอนต้นก่อนแล้วจึงค่อยยกคำหรือเนื้อความเสียดแทงต่อไป จึงเป็นการร้องกลอนแดงโต้ตอบกันแบบยกย้อนเพื่อให้เกิดความเจ็บอกเจ็บใจ ยกตัวอย่าง

ช. ลอยละเล้งโค้งกว้างมาตามฝั่งสาคร	เป็นคนหรือขอนข้ายังสงสัย
เอามือเข้าไปอังเนื้อหนังมันอ่อน	ว่าเป็นหัวฟังพอนมันก็ไม่ไช
โดดเอามือคลำดูหิมันชูตั้งฟาว	อีห้าลากหิมันเห่ามือกูได้
ญ. อยากจะมีเนื้อความเข้าไปตามสักหนอย	พ่อทิดเอี้ยอย่างน้อยน้ำใจ
หากว่าหิเห่าได้เหมือนดังหมุดงหมา	ถามว่าพระมารตมีเงี้ยงหมาทำไ
อย่างนั้นไม่ต้องเลี้ยงหมาให้เสียน้ำข้าว	เอาหิแม่มีงไปเห่าแล้วเผ้าควาย

(Boonma - Wanrakakij, Interview, January 17th, 2015)

จากเนื้อเพลงจะเห็นว่าแม่เพลงจะย้อนสวนตอบโดยเดินความซ้ำตามที่พ่อเพลงยกคำมาในประเด็นที่กล่าวถึงอวัยวะเพศของผู้หญิงนั้นเห่าได้ และยกคำแทงกลับว่า ถ้าหากอวัยวะเพศผู้หญิงเห่าได้จริง อย่างนั้นบ้านของพ่อเพลงไม่ต้องเลี้ยงหมาให้เปลี่ยนน้ำข้าว ใช้อวัยวะเพศของแม่พ่อเพลงเห่าเผ้าควายได้เลย การย้อนยกเนื้อความอย่างคมคาย เจ็บแสบ แสดงปฏิภาณไหวพริบความเป็นนายภาษาอย่างยิ่งของพ่อเพลงแม่เพลงที่แฝงอารมณ์ขันช่างคิดช่างเปรียบเปรย และแก้กันตลกเสมอด้วยคำและเนื้อความ นับเป็นเอกลักษณ์อัจฉริยะของกวีชาวบ้านอย่างแท้จริง ลองพิจารณาวัจนกรรมบริภาษยกย้อนอีกสำนวนหนึ่งก็จะเห็นรูปแบบการบริภาษยกย้อนแบบเดียวกัน

ช. พี่มาเตือนเอ็งให้ให้มีผิว	จะหาว่าพี่ชู้กันไม่ได้
ผู้หญิงไม่มีผิวเหมือนรั้วไม่มีเรียว	ชายเห็นมันจะเกี่ยวกันเรื่อยไป
ผู้หญิงทุกคนไม่พนั้นมีสามมี	เดี๋ยวเอา <u>ขี้เปี้ยกวงหิ</u> ให้ไปนั่งร้องไห้
ญ. หญิงทุกคนไม่พนั้นมีสามมี	เดี๋ยวเอา <u>ขี้เปี้ยกวงหิ</u> ให้ไปนั่งร้องไห้
รูปร่างอย่างเธอเสมออย่างเจ้า	มันไม่ได้พบแต่อดีตหมอบตาย
หน้าหน้าอย่างเธอหรือจะเป็นผิว	จะเอา <u>ขี้หึงหัว</u> ให้ลงไปนั่งร้องไห้

(Boonma - Kasemsuk, Interview, January 17th, 2015)

หากพิจารณาเนื้อความของวัจนกรรมยกย้อนทั้งสองสำนวน แล้วเปรียบเทียบกับสงครามทางเพศที่ต่อสู้กันโดยใช้ถ้อยคำบริภาษด้วยกลอนแดงบนเวทีการแสดง เพลงอีแซวนั้น สงครามก็ย่อมต้องมีฝ่ายแพ้และชนะ เมื่อวิเคราะห์ตัดสินดูเหมือนฝ่ายหญิงจะเป็นฝ่ายชนะ จากสำนวนแรก พ่อเพลงขึ้นกระทุ้งถึงลักษณะพิเศษของอวัยวะเพศของแม่เพลงที่สามารถเห่ามือได้ “อีห้าลากหิมันเห่ามือกูได้” แม่เพลงก็เดินกลอนย้อนความแล้วดึงเอาแม่ของพ่อเพลง ซึ่งเป็นบุคคลที่ต้องเคารพสูงสุดมายกความโดยกล่าวถึงว่า ถ้าหากอวัยวะเพศของผู้หญิงเห่าได้ อย่างนั้นก็นำอวัยวะเพศของแม่พ่อเพลงมาเห่าแทนหมา “เอาหิแม่มีงไปเห่าแล้วเผ้าควาย” ซึ่งเป็นการพลิกย้อนยกความมาเป็นผู้มีชัย ด้วยการลากสิ่งที่สูงควรค่าแก่การบูชาของฝ่ายตรงข้ามลงมาสู่ที่ต่ำได้ ในทางกลับกันอีกสำนวนหนึ่ง แม่เพลงก็สามารถย้อนความตอนที่พ่อเพลงเดินกลอน “เดี๋ยวเอาขี้เปี้ยกวงหิ

ให้ไปนั่งร้องไห้” ซึ่งเป็นการกล่าวถึงของต่ำในระดับที่เสมอกันแต่การยกความของแม่เพลงสามารถนำของต่ำที่อวัยวะเพศแม่เพลงไปวางไว้ที่หัวของพ่อเพลง ซึ่งเป็นส่วนที่สูงและเป็นอวัยวะที่คนไทยถือห้ามแตะต้อง “จะเอาขี้ห้วงหัวให้ลงไปนั่งร้องไห้” จึงนับว่าแม่เพลงมีชัยเหนือกว่าในการประลองกลอนแดง

สรุป

เพศและประเวณีเป็นเรื่องสามัญของมนุษย์แต่เป็นสิ่งที่สังคมปกปิดไม่ยากพูดถึงถือเป็นเรื่องหยาบคายน่าละอายผิดจารีตศีลธรรม ทั้ง ๆ ที่สัญชาตญาณมีแต่กระตุ้นให้หาทางออกเพื่อระบายความก้าวร้าวทางเพศ สังคมไทยเปิดโอกาสให้คนในสังคมชดเชยเรื่องดังกล่าวจากการเล่นเพลงปฏิพากย์รอดโต้ตอบเกี่ยวกับพาราสิ รวมทั้งต่ำว่ากันในลักษณะ “กลอนแดง” กล่าวถึงอวัยวะเพศและพฤติกรรมทางเพศโดยตรง ไม่มีการเลี่ยงคำ ซึ่งถ้อยคำเหล่านั้นมีการหลีกคำตามเนื้อหาและการลงสัมผัสของกลอน กลวิธีดังกล่าวเป็นการบริภาษในลักษณะวรรณกรรมบริภาษยกย่อน เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเกิดความเจ็บใจ เสียหน้า และละอาย อาจจะสามารถชิงชัยลักษณะทางเพศที่ชิงไหวชิงพริบเอาแพ้ชนะกันด้วยโวหาร ส่วนผู้ชมจะมีส่วนร่วมในลักษณะเป็นผู้ถือหางตามเพศคอยช่วยยื้อให้พ่อเพลงแม่เพลงโต้ตอบกันอย่างเผ็ดมันโดยมีรางวัลเป็นเครื่องตอบใจ

“กลอนแดง” เป็นปรากฏการณ์การใช้ภาษายกย่อนเชิงสังวาสของสังคมไทย นับเป็นภูมิปัญญาทางภาษาที่บรรพชนได้สร้างสรรค์และสืบทอดมาในปัจจุบัน ถ้าเปรียบเทียบระหว่างของเก่าคือเพลงพื้นบ้านกับของใหม่คือเพลงร่วมสมัย โดยมีกระแสนิยมเป็นมาตรฐาน ของเก่าก็ย่อมมีคะแนนนิยมน้อยกว่าของใหม่เป็นธรรมดา แต่ถ้าพิจารณาใหม่ว่าแม้เวลาผ่านไปสักกระยะหนึ่ง ของเก่าก็มิได้ล้มหายไปจากสังคมไทยหากสามารถก้าวข้ามกาลเวลามาถึงอีกยุคหนึ่งก็ได้ ก็จะสามารถจัดวิญญูณของสิ่งนั้นยังดำรงอยู่ แม้จะหายากขึ้นบ้าง แต่ก็ไม่ได้หายไปไหน (Dithiyon, 2014: 14) เจกเช่น “กลอนแดง” เพลงอีแซว จังหวัดสุพรรณบุรี ยังคงทำหน้าที่รับใช้สังคมในปัจจุบัน อาจจะไม่ไ้ได้มีพื้นที่มากเหมือนในสมัยก่อนเนื่องจากขาดคนร้องและผู้ฟังที่ช่วยกันจรรโลงอย่างในอดีต แต่ก็ไม่ได้สูญหายไปไหน

References

- Ancient E-Saw Songs.** [online]. retrieved February 14th, 2015 from https://www.youtube.com/watch?v=0dozotU_wME.
- Boonma, L. professional folk song singer. Interview, January 17th, 2015.
- Chawbangngam, S. professional folk song singer. Interview, January 17th, 2015.
- Chawplaina, S. professional folk song singer. Interview, January 17th, 2015.
- Dithiyon, V. (2014). **Literary Art in Thai Souls (วรรณศิลป์ในจิตวิญญาณไทย)**. Bangkok: Amarin Printing and Publishing.
- Jaisue, R. (2006). **Speech Acts of Dissatisfaction in Thai: A Case Study of University Students (วัจนกรรมการแสดงความไม่พอใจในภาษาไทย : กรณีศึกษานิสิตนักศึกษา)**. M.A. thesis, Thai Language Program, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Kasemsuk, L. stage name. (Lamjuan Suantang). professional folk song singer. Interview, January 17th, 2015.
- Mangkut, P. professional folk song singer. Interview, January 17th, 2015.
- Nathalang, S. (2009). **Theories of Folklore: Methodology for Analyzing Folk Tales (ทฤษฎีคติชนวิทยา วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน)**. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Navikamul, A. (1982-1983). Supanburi's Folk Songs (เพลงพื้นบ้านสุพรรณบุรี). **Muang Boran**, 9(1-3): 61-64.
- _____. (1984). **Songs in the Past Century (เพลงนอกศตวรรษ)** (3rd ed.). Bangkok: Muang-Boran.
- Office of the Royal Society. (2003). **2542 B.E. Edition of Thai-Thai Dictionary (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)**. Bangkok: Nanmee Books Publications.
- Panomsuk, K. (2006). **An Analysis of Metaphors in Pornographic Scenes in Thai Literature (การวิเคราะห์เปรียบเทียบอุปสรรคณ์ในบทอัครวรรยของวรรณกรรมไทย)**. M.A. thesis, Linguistics for Communication Program, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University.
- Patrachai, S. (1997). **Patipak Songs: Songs of Wisdom of Thai Commoners (เพลงปฏิพากย์ :**

- บทเพลงแห่งปฏิภาณของชาวบ้านไทย). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Ruangdej, S. (1983). Folk Songs (เพลงพื้นบ้าน). *Watanatam Thai*, 22(1-12): 41-46.
- Setkij, K. stage name. (Kwanjit Sriprajan). professional folk song singer. Interview, January 17th, 2015.
- Sujachaya, S. (2000). **Folk Song Studies** (เพลงพื้นบ้านศึกษา). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Sukwisit, W. (2004). **Speech Acts of Reprimanding in Thai** (วิจารณ์กรมบริภาษในภาษาไทย). M.A. thesis, Thai Language Program, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Supannayot, B. (2014). “**Folk Songs in Central Thailand**” in **Folk Song Camp: The Project Folk Songs in Central Thailand** (เอกสารประกอบการเข้าค่ายเพาะกล้าพันธุ์เก่งเพลงพื้นบ้าน โครงการเพลงพื้นบ้านภาคกลาง), July 15-21, 2014, Kwanjit Sripajan National Artist’s House, Supanburi.
- _____. (2005). “**Sex Education in Thai Folk Songs**” in **Pasa Song Sangkom Wannakadi Song Chiwit: The Project “Plook Dok Khem Hai Tem Lan”** (ภาษาสองสังคม วรรณคดีสองชีวิต โครงการปลูกดอกเข็มให้เต็มลาน 25 ปี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย). In the occasion of 25th Anniversary, Faculty of Humanities, University of The Thai Chamber of Commerce. May 12-13, 2005.
- Tianjam, W. Stage name. (Nok-iang Siangtong). professional folk song singer. Interview, January 17th, 2015.
- Tosakul, R. (2005). **Concepts of Power** (มโนทัศน์เรื่องอำนาจ). Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Wanrakakij, B. professional folk song singer. Interview, January 17th, 2015.
- Wongthes, P. (2001). **Gender and Culture** (เพศและวัฒนธรรม) (2nd ed.). Bangkok: Silpawatanatam.